

Q.P. Code:00000842

[Time:3 Hrs]

[ Marks:100 ]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 A) Fill in the following in the outline map of world. 10
- i) A country in Latin America experiencing highest rate of deforestation.
  - ii) Highest e-waste generating country
  - iii) The first industrialized country in the world
  - iv) Place where India's first ecological movement took place
  - v) Most wasteful country in the world
- B) 1) Fill in the following in the outline map of Greater Mumbai. 5
- i) The most pollutes river
  - ii) Dumping yard
  - iii) Terminus along Western Railways
  - iv) Landslide prone area
  - v) Largest green area
- B) 2) Fill in the following in the outline map of Konkan. 5
- i) Most urbanized District
  - ii) Ports in south Konkan
  - iii) Landslide affected areas in Raigad District
  - iv) Flood prone areas in Ratnagiri District
  - v) A popular place for wooden toys
- Q.2 Attempt **Any Two** questions from the following. 20
- a) Explain different sources of solid wastes.
  - b) Elaborate role of MCGM in solid waste management in Mumbai.
  - c) Explain the role of citizens in Solid waste management.
- Q.3 Attempt **Any Two** questions from the following. 20
- a) Elaborate major environmental problems associated with agriculture.
  - b) Explain the concepts of Green Consumerism and Green Business.
  - c) Write a detailed note on "Corporate Social Responsibility".
- Q.4 Attempt **Any Two** questions from the following. 20
- a) What are the major challenges before tourism sector in India?
  - b) Elaborate consequences of tourism development in detail.

- c) Write a note on – Ecotourism.

Q.5

Attempt **Any Two** questions from the following.

20

- a) Write an essay on “Chipko Movement”.  
b) How geo-spatial technology is instrumental in environmental management?  
c) Write a note on – Environmental Impact Assessment.

[वेळ: ३ तास]

[ गुण:100 ]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ खालील बाबी जगाच्या आराखडा नकाशात दर्शवा. 10
- १ सर्वाधिक निर्वनीकरण झालेला दक्षिण अमेरिकन देश
  - २ जगातील सर्वाधिक इलेक्ट्रॉनिक कचरा निर्माण करणारा देश
  - ३ जगातील पहिला औद्योगिक देश
  - ४ भारतातील पहिली पर्यावरण चळवळ झाली ते ठिकाण
  - ५ सर्वाधिक कचरा उत्पादक देश
- प्रश्न १. ब. १) खालील बाबी मुंबईच्या आराखडा नकाशात दर्शवा. 5
१. सर्वाधिक प्रदूषित नदी
  २. कचरा डेपो
  ३. पश्चिम रेल्वेवरील मुख्य टर्मिनस
  ४. भूस्खलनप्रवण क्षेत्र
  ५. मुंबईतील सर्वाधिक हरित क्षेत्र
- .ब २) खालील बाबी कोकणच्या आराखडा नकाशात दर्शवा. 5
१. सर्वाधिक नागरीकरण झालेला जिल्हा
  २. दक्षिण कोकणातील प्रमुख बंदरे
  ३. रायगड जिल्ह्यातील भूस्खलनप्रवण क्षेत्रे
  ४. रत्नागिरी जिल्ह्यातील पूरबाधित क्षेत्रे
  ५. लाकडी खेळण्यांसाठी प्रसिद्ध ठिकाण
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 20
- अ. घन कचऱ्याचे विविध स्रोत स्पष्ट करा.
  - ब. बृहन्मुंबई महानगर पालिकेची मुंबईतील घनकचरा व्यवस्थापनातील भूमिका विशद करा.
  - क. घन कचरा व्यवस्थापनातील नागरिकांची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 20
- अ. आधुनिक शेतीशी संबंधित प्रमुख पर्यावरणीय समस्या विशद करा.

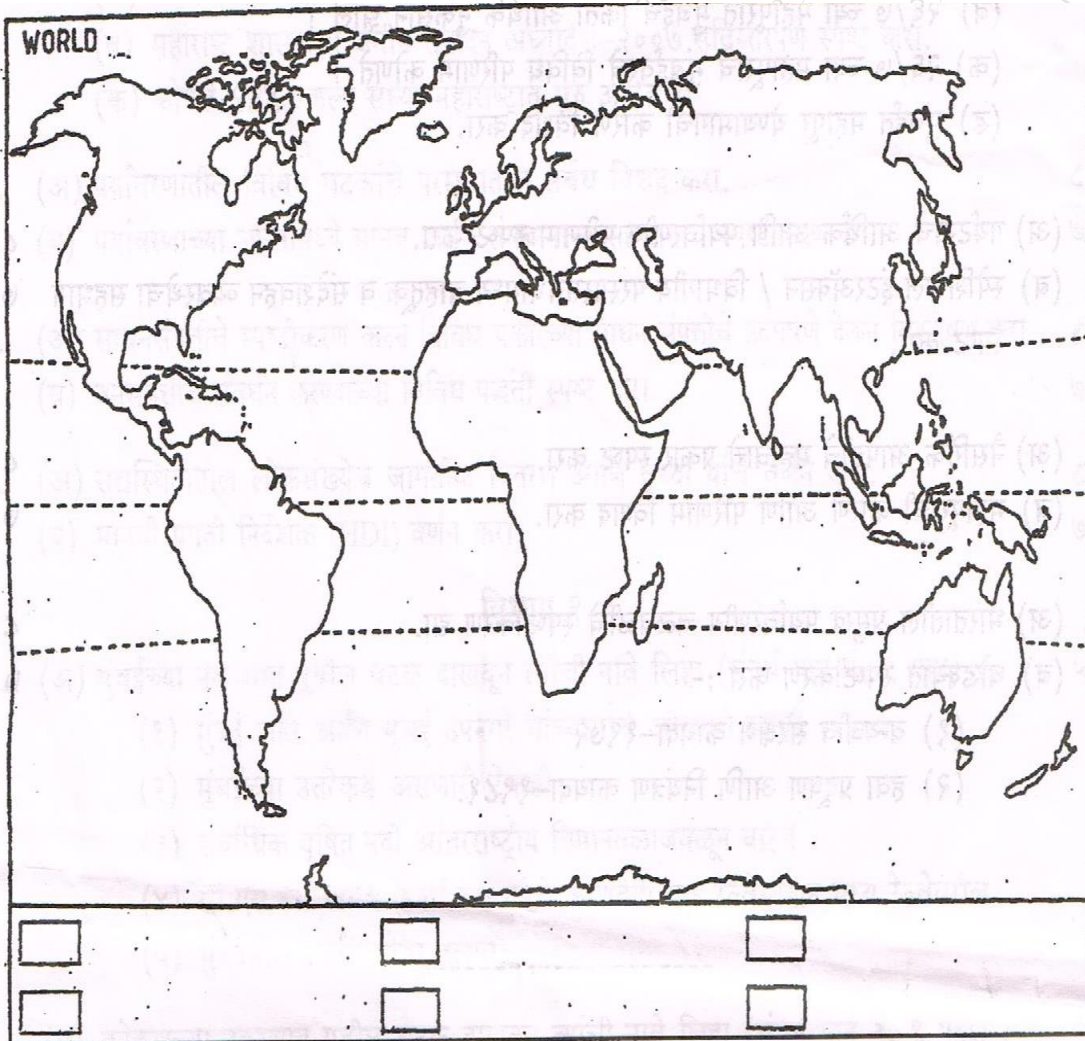
Q.P. Code:00000842

- ब. हरित व्यवसाय व हरित उपभोग या संकल्पना स्पष्ट करा.  
क. संस्थांची सामाजिक जबाबदारी (CSR ) यावर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 20  
अ. भारताच्या पर्यटन विकासातील प्रमुख आव्हाने कोणती ते स्पष्ट करा.  
ब. पर्यटन विकासाचे परिणाम विशद करा.  
क. पर्यावरणसन्नेही पर्यटन यावर टीप लिहा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 20  
अ. चिपको आंदोलन यावर निबंध लिहा.  
ब. भूअवकाशीय तंत्रज्ञानाची पर्यावरण व्यवस्थापनात काय भूमिका असते?  
क. पर्यावरण परिणाम परीक्षण यावर सविस्तर टीप लिहा.

Q.1.A/ प्र.१.ला. A





Question 1. B) 1

